

ZAKON

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ENAKIH MOŽNOSTIH ŽENSK IN MOŠKIH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Slovenija sodi med države, ki se po različnih merjenjih indeksov enakosti spolov umeščajo med nadpovprečne države, tako v svetovnem merilu kot v Evropski uniji. Pa vendar dejanske enakosti spolov še nismo dosegli. Enakost spolov v skladu z opredelitvijo, zapisano v 4. členu Zakona o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02, 61/07 – ZUNEO-A in 33/16 – ZVarD), pomeni, da so ženske in moški enako udeleženi na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, da imajo enak položaj ter enake možnosti za uživanje vseh pravic in za razvoj osebnih potencialov, s katerimi prispevajo k družbenemu razvoju, ter enako korist od rezultatov, ki jih prinaša razvoj.

Globalni indeks enakosti spolov, ki ga pripravlja Svetovni ekonomski forum, meri enakost žensk in moških na področju sodelovanja in priložnosti v gospodarstvu, udeležbi pri izobraževanju, na področju zdravja in preživetja ter politične moči. Slovenija je bila po zadnjem merjenju leta 2018 umeščena na 11. mesto (vrednost 0,784), vendar pa je na področju politične moči z rezultatom 0,361 šele na 22. mestu. Slovenija se je v primerjavi z letom 2017 na lestvici spustila za štiri mesta – leta 2017 je bila umeščena na 7. mesto (vrednost indeksa 0,805), na področju politične moči pa je bila vrednost indeksa 0,440, s čimer se je Slovenija uvrščala na 11. mesto. Prvo mesto pri merjenju tega indeksa že vrsto let zaseda Islandija, a vendar tudi tam z vrednostjo 0,858 v letu 2018 še niso dosegli popolne enakosti žensk in moških (vrednost indeksa 1,0). Med Evropskimi državami so pred Slovenijo umeščene še Norveška, Švedska, Finska in Irska.

Indeks enakosti spolov, ki ga pripravlja Evropski inštitut za enakost spolov, meri enakost žensk in moških na področju denarja, dela, znanja, časa, zdravja in moči ter t.i. satelitski domeni nasilja. Slovenija je po zadnjem merjenju leta 2017 z rezultatom 68,4 točke uvrščena na 10. mesto med državami članicami Evropske unije. V domeni moč, ki meri politično, gospodarsko in družbeno moč žensk in moških, je Slovenija dobila manj, in sicer 60,6 točk. Najbolje se pri meritvah tega indeksa uvrščajo Švedska (82,6), Danska (76,8) in Finska (73,0), vendar tudi tem državam enakosti (vrednost indeksa 100) še ni uspelo doseči.

Načelo enakosti žensk in moških ter načini njegovega uresničevanja so zapisani v številnih dokumentih Združenih narodov (npr. Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah) in Sveta Evrope (npr. Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Evropska socialna listina), ki mednarodnopravno zavezujejo tudi Republiko Slovenijo. Enakost med ženskami in moškimi je tudi eno temeljnih načel prava Evropske unije, katerega cilji so zagotoviti enake možnosti in enako obravnavanje moških in žensk ter boj proti vsem oblikam diskriminacije na podlagi spola. Evropska unija temelji na naboru vrednot, med katerimi je tudi enakost, in spodbuja enakost med moškimi in ženskami (člena 2 in 3(3) Pogodbe o Evropski uniji). Ti cilji so zapisani tudi v členu 21 Listine o temeljnih pravicah. Poleg tega člen 8 Pogodbe o delovanju Evropske unije tej nalaga, da v vseh svojih dejavnostih odpravlja neenakosti ter spodbuja enakost med moškimi in ženskami.

Za Slovenijo zavezujoči pravni akti in mednarodne pogodbe oziroma dokumenti vsebujejo vrsto določb, ki nalagajo državam pogodbenicam dolžnost pozitivnega ravnanja na vseh področjih

javnega in zasebnega življenja, zlasti še na področju politike, gospodarstva, kulture in socialne varnosti v smislu zagotavljanja možnosti za dejansko (*de facto*) enakost žensk in moških ter njihovo uravnoteženo zastopanost na posameznih področjih družbenega življenja. To pozitivno ravnanje pomeni obveznost države pogodbenice, da sprejema ustrezne zakonodajne, politične in druge primerne ukrepe, s katerimi se ženskam in moškim zagotovi neposredno uresničevanje pravice enakosti spolov oziroma se spodbuja in pospeši ustvarjanje enakih možnosti žensk in moških v družbi.

V Sloveniji je načelo enakosti pred zakonom oziroma načelo pravne enakosti kot eno izmed temeljnih človekovih pravic in svoboščin zapisano v 14. členu Ustave Republike Slovenije. Člen določa, da so v Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katero koli drugo osebno okoliščino. V 15. členu pa Ustava Republike Slovenije navaja, da se človekove pravice uresničujejo neposredno in na podlagi ustave ter da je mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljih svoboščin z zakonom, kadar tako določa ustava, ali če je to nujno zaradi same narave posamezne pravice ali svoboščine. Temeljna načela ustave ne dopuščajo nobene oblike diskriminacije, ustava pa zagotavlja tudi mehanizme za odpravo posledic kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin. S prepovedjo spolne diskriminacije je enakost žensk in moških priznana kot osnovno načelo demokracije in spoštovanja človekovih pravic in kot taka pogoj za socialno pravično in pravno državo.

Z Zakonom o enakih možnostih žensk in moških, sprejetim leta 2002, je slovenski pravni red dobil krovni zakon, ki določa skupne smernice oziroma temelje za izboljšanje položaja žensk in ustvarjanje enakih možnosti spolov na posameznih področjih družbenega življenja. Strateški dokument vlade, ki določa cilje in ukrepe ter ključne nosilce politik za uresničevanje enakosti žensk in moških na posameznih področjih življenja žensk in moških v Republiki Sloveniji za obdobje od 2015 do 2020, je Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških (Uradni list RS, št. 84/15). Njen temeljni namen je zmanjšati neenakost med spoloma na osmih prednostnih področjih: enaka ekonomska neodvisnost, usklajevanje poklicnega in zasebnega oziroma družinskega življenja, družba znanja brez spolnih stereotipov, socialna vključenost, zdravje žensk in moških, uravnotežena zastopanost žensk in moških na položajih odločanja, nasilje nad ženskami ter enakost spolov v zunanji politiki in mednarodnem razvojnem sodelovanju. Konkretna naloga in dejavnosti za doseganje ciljev in izvajanje ukrepov so opredeljene v periodičnih načrtih, ki se pripravljajo vsaki dve leti in natančneje določajo časovni rok ter način izvedbe.

Obstoječa sistemska ureditev enakosti žensk in moških pa še vedno ne zagotavlja dejanske enakosti spolov v oseh javnega prava. Kljub deklarirani enakosti žensk in moških podatki namreč kažejo, da še nismo dosegli njihove uravnotežene zastopanosti na posameznih področjih družbenega življenja, zlasti na mestih odločanja v politiki, gospodarstvu in oseh javnega prava.

Zakon o enakih možnostih žensk in moških v 14. členu določa, da mora vlada upoštevati načelo uravnotežene zastopanosti pri sestavi posvetovalnih in usklajevalnih organov, drugih delovnih teles in delegacij, ki jih ustanovi ali imenuje, enaka dolžnost velja za ministrstva pri sestavi strokovnih svetov. Prav tako mora biti to načelo upoštevano pri imenovanju oziroma predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v javna podjetja in druge osebe javnega prava. Zakon določa, da sta spola zastopana neuravnoteženo, če je zastopanost enega spola na posameznem področju družbenega življenja ali njegovem delu nižja od 40 %. Ker uravnotežena zastopanost ni vedno mogoča, zakon dopušča, da se načelo uravnotežene zastopanosti ne upošteva, če to iz objektivnih razlogov ni mogoče. Na podlagi zakona je vlada sprejela Uredbo o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov (Uradni list RS, št. 103/04), ki podrobneje določa izvajanje 14. člena Zakona o enakih možnostih žensk in moških. Uredba za vsa naštetá telesa oziroma organe določa upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti žensk in moških, ter način predlaganja sestave teles oziroma organov.

Za izboljšanje stanja na področju uravnotežene zastopanosti žensk in moških na položajih

odločanja sta v Resoluciji o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2015–2020 opredeljena tudi cilja povečanje deleža podzastopanega spola v vladnih telesih, strokovnih svetih in osebah javnega prava ter povečanje deleža žensk pri odločanju v izobraževalnih, znanstvenih, visokošolskih, kulturnih, medijskih, športnih in drugih organizacijah.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Enakost spolov je ena temeljnih vrednot Evropske unije in držav članic Sveta Evrope, k njenemu udejanjanju je Republika Slovenija zavezana tudi z ratifikacijo Konvencije Organizacije združenih narodov o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk.

Politika Evropske unije na področju enakih možnosti spolov je usmerjena tudi v spodbujanje držav, da sprejemajo različne ukrepe za doseganje enakosti spolov. Eni takih ukrepov so t.i. pozitivni ukrepi, ki dopuščajo razlikovanje po spolu z namenom odpravljanja obstoječe neenakosti. Predlagani zakon temelji na izhodišču, da nihče ne sme biti zapostavljen ali imeti prednosti zgolj zaradi svojega spola, kar je v skladu z ustavnim načelom enakosti pred zakonom. Razlikovanje po spolu je dopustno in upravičeno le v primerih, kadar služi vzpostavljanju dejanske enakosti spolov. Različno obravnavanje moških in žensk je torej upravičeno tedaj, ko izravnava neugodnosti, ki izvirajo iz tradicionalno pogojenih družbenih vlog. Pozitivni ukrepi so torej ukrepi, ki omogočajo doseči dejansko (*de facto*) enakost, ne da bi pri tem povzročali diskriminacijo. Področja, na katerih se uporabljajo pozitivni ukrepi, ki dajejo prednost slabše zastopanemu spolu, so npr. področje trga dela, izobraževanja in usposabljanja ter odločanja ter vodenja oziroma vodstvenih mest.

Enakost žensk in moških pomeni, da so ženske in moški enako udeleženi na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, da imajo enak položaj ter enake možnosti za uživanje vseh pravic in za razvoj osebnih potencialov, s katerimi prispevajo k družbenemu razvoju, ter enako korist od rezultatov, ki jih prinaša razvoj. Uravnotežena zastopanost žensk in moških v procesih odločanja, tako v politiki kot v gospodarstvu in na vseh ostalih področjih življenja, je ena temeljnih predpostavk demokracije. Če polovico prebivalstva predstavljajo ženske, je družbeno pravično, da so polno udeležene tudi v procesih odločanja. Poleg argumenta družbene pravičnosti pa ne smemo pozabiti na izgubljen izobrazbeni in delovni potencial, ki ostaja neizrabljen, če polovici prebivalstva – v tem primeru ženskam – družba ne omogoča polnega sodelovanja v procesih odločanja na vseh ravneh in vseh področjih. Izkušnje držav, ki so že sprejele ukrepe za uravnoteženo zastopanost spolov pri odločanju, kažejo, da uvedba zakonskih obvez pozitivno vpliva na zadane cilje na področju enakosti žensk in moških kar se tiče zastopanosti v javnih podjetjih in drugih osebah javnega prava.

Podobno kot druge države, se tudi pri nas srečujemo s tem, da se na položajih odločanja v sferah javnega sektorja bolj koncentrira eden od spolov. Koncentracija je običajno posledica družbenih pričakovanj, katera področja udejstvovanja so bolj primerna za ženske in katera za moške. Ženske so tako običajno skoncentrirane v dejavnostih vzgoje, izobraževanja in sociale, moški pa gospodarskih dejavnostih ter na področju športa. Ko v procese odločanja ne vključimo tako žensk kot moških, obstaja nevarnost, da sprejete odločitve ne bodo celovito zadovoljile potreb vseh skupin prebivalstva. Predlagatelj je zato pripravil zakon s ciljem izboljšanja oziroma doseganja enakih možnosti žensk in moških oziroma povečanja deleža podzastopanega spola pri sestavi delovnih teles vlade in ministrstev ter organov upravljanja in nadzora oseb javnega prava ter pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov lokalne skupnosti v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava.

Podoben Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o enakih možnostih žensk in moških (ZEMŽM-A) je v prejšnjem mandatu državnega zbora v sprejem predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Sašem Tabakovičem. Predlog zakona je državni zbor potrdil v drugi obravnavi na seji pristojnega delovnega telesa. Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je namreč na 72. nujni seji 12. 4. 2018 oblikoval besedilo dopolnjenega predloga zakona. Dopolnjen predlog zakona je bil uvrščen na dnevni red 61. izredne seje državnega zbora, vendar je bila seja zaradi neizglasovanega dnevnega reda odpovedana. Podpora predlogu zakona je podala

tudi Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide (26. 3. 2018, št. 000-04-1/2018/4), zakon pa je podprl tudi Klub parlamentark (14. 3. 2018, št. 000-04/18-3).

2.2 Načela

Načelo enakosti žensk in moških je eno temeljnih načel prava Evropske unije. Pogodba o delovanju Evropske unije določa odpravljanje neenakosti in spodbujanje enakosti med moškimi in ženskami (člen 8), pri opredeljevanju in izvajanju svojih politik in dejavnosti pa si mora Evropska unija prizadevati za boj proti diskriminaciji na podlagi številnih osebnih okoliščin, med drugim spola.

Države članice Evropske unije in pogodbenice konvencij ter drugih zavezujočih dokumentov Organizacije združenih narodov in Sveta Evrope imamo dolžnost vzpostavljanja razmer, v katerih bo zagotovljena dejanska (*de facto*) enakost žensk in moških ter njihova uravnotežena zastopanost na posameznih področjih družbenega življenja. Države so zato zavezane k sprejemanju ustreznih zakonodajnih, političnih in drugih primernih ukrepov, vključno s pozitivnimi ukrepi, ki omogočajo doseg dejanske enakosti spolov. Predlog zakona je namenjen odpravljanju vrzeli, ki obstaja med formalno (*de iure*) enakopravnostjo in dejansko (*de facto*) enakostjo, doseganju enakosti spolov in odpravljanju oziroma preprečevanju spolne diskriminacije.

Predlog zakona ne odstopa od drugih načel, ki so bila upoštevana že ob pripravi veljavnega zakona.

2.3 Poglavitne rešitve

Pričujoči predlog zakona predstavlja nadgradnjo predloga poslanskega zakona, ki je bil umeščen na dnevni red 61. izredne seje državnega zbora prejšnjega sklica. Predlog je dopolnjen z dopustnimi izjemami od uveljavljanja načela uravnotežene zastopanosti spolov. Ker se je s poslanskim predlogom sprememb Zakona o enakih možnostih žensk in moških del materije Uredbe o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov prenašal na zakonsko raven, predlog na zakonsko raven prenaša še del uredbe, ki opredeljuje izjeme od načela uravnotežene zastopanosti. S tem so imenovanja tako za vladno kot lokalno raven urejena z zakonskimi določbami in uredba lahko preneha veljati. V praksi se je izkazalo kot nesmiselno podrobno opredeliti postopek imenovanj, saj gre za veliko raznolikost zavezancev in specifične imenovanj. Zato se s predlagano ureditvijo posameznih načinov imenovanja na vladni in na lokalni ravni ne predpisuje in je prepuščena predlagateljem, s predlogom zakona pa zasledujemo cilj, torej bolj uravnoteženo zastopanost žensk in moških pri odločanju.

Zakon o enakih možnostih žensk in moških nadgrajuje in dopolnjuje obstoječe pravne instrumente o enakosti spolov in enakih možnostih žensk in moških v Republiki Sloveniji na tistih točkah, ki dopuščajo različno obravnavanje žensk in moških, vendar le v primerih, ko temelji na legitimnih ciljih in so ukrepi za doseg teh ciljev določeni racionalno in sorazmerno glede na objektivno ugotovljene razlike med ženskami in moškimi. S posebnimi ukrepi se odstranjujejo objektivne ovire za neuravnoteženo zastopanost spolov oziroma za neenak položaj oseb enega spola ali dajejo posebne ugodnosti v smislu vzpodbude manj zastopanemu spolu oziroma spolu, ki je v neenakem položaju, ki pa morajo biti utemeljene in sorazmerne glede na namen posebnega ukrepa. S podvrsto posebnih ukrepov, pozitivnimi ukrepi, ob izpolnjevanju enakih pogojev in meril dajemo prednost osebam tistega spola, ki je na določenem področju slabše zastopane oziroma je v manj ugodnem položaju.

14. člen zakona določa, da mora Vlada Republike Slovenije upoštevati načelo uravnotežene zastopanosti pri sestavi posvetovalnih in usklajevalnih organov, drugih delovnih teles in delegacij, ki jih ustanovi ali imenuje, enaka dolžnost velja za ministrstva pri sestavi strokovnih svetov. Prav tako mora biti to načelo upoštevano pri imenovanju oziroma predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v javna podjetja in druge osebe javnega prava. V praksi uravnotežena zastopanost ni vedno

mogoča, npr. če je telo sestavljeno iz neparnega števila članic in članov, ko na posameznem področju ni na razpolago kandidatki oziroma kandidatu enega spola, ko so določene osebe članice oziroma člani telesa zaradi svoje funkcije, ko se imenuje oziroma predlaga samo ena predstavnica oziroma predstavnik ipd. Zaradi tega zakon dopušča, da se načelo ne upošteva, če to iz objektivnih razlogov ni mogoče. Z namenom večje preglednosti in učinkovitosti so izjeme prenešene z uredbene na zakonsko raven. Ker se potrebe prebivalstva velikokrat naslavlja v lokalnih skupnostih, samoupravne lokalne skupnosti pa svoje predstavnice in predstavnike imenujejo v številne organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava, predlagana sprememba k uresničevanju načela uravnotežene zastopanosti pri tovrstnih imenovanjih zavezuje tudi njih.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katerega je bil državni proračun že sprejet.

Predlog zakona nima posledic za druga javnofinančna sredstva.

Predlog zakona ne predvideva porabe dodatnih proračunskih sredstev v letih 2019 in 2020.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katerega je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Prikaz ureditve v pravnemu redu EU

Gradiva ni potrebno usklajevati s pravnim redom Evropske unije.

5.1. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Zaradi uveljavljanja načela uravnotežene zastopanosti žensk in moških na mestih odločanja države sprejemajo različne zakonske ukrepe. Največ držav je takšne ukrepe sprejelo na področju političnega in gospodarskega odločanja. Zakoni praviloma določajo minimalni delež vsakega od spolov, kadar gre za politično odločanje, pa praviloma še umeščanje na kandidatne liste. V nadaljevanju je predstavljenih nekaj uspešnejših ureditev področja:

Norveška je bila prva, ki je z zakonom določila, da mora biti najmanj 40 % vsakega spola v upravnih odborih družb, ki kotirajo na borzi, in v podjetjih, kjer je lastnica država ali občina. Zakon je bil sprejet leta 2003.

Irska je zakon, ki določa, da morajo podjetja v državni lasti v upravnih odborih dosegati 40 % zastopanost vsakega od spolov, sprejela leta 2004.

Finska je leta 2008 sprejela akcijski načrt, ki določa, da morajo imeti podjetja v državni lasti na mestih odločanja najmanj 40 % vsakega od spolov, vidik enakosti spolov mora pri imenovanju svojih predstavnic in predstavnikov upoštevati tudi vlada.

Islandija je leta 2010 sprejela zakon, ki javna podjetja in podjetja v javni lasti z več kakor 50 zaposlenimi zavezuje, da mora imeti vsak spol najmanj 40 % mest v tri- ali veččlanskih upravah.

Avstrija je leta 2011 sprejela državni akcijski načrt, kjer mora biti zastopanost žensk v organih

odločanja v javnem sektorju 50 %, v organih javne televizije 45 % in 40 % v organih odločanja univerz. Istega leta je sprejela tudi zakon, ki določa, da morajo imeti družbe v večinski lasti države 35 % vsakega spola v upravnih odborih.

Italija je leta 2011 sprejela zakon, ki podjetja, ki kotirajo na borzi, in podjetja v državni lasti zavezuje k tretjinski zastopanosti vsakega od spolov v upravnih odborih.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

Predlog zakona ne bo povzročil administrativnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona bo prispeval k udejanjanju enega temeljnih načel enakosti spolov - večji uravnoveženosti žensk in moških.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo povzročil posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo povzročil posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:
  - ciljnim skupinam (seminarji, delavnice),
  - širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve).
- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:
  - zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa,
  - organi, civilna družba,
  - metode za spremljanje doseganja ciljev,
  - merila za ugotavljanje doseganja ciljev,
  - časovni okvir spremljanja za pripravo poročil,
  - roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

- spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,
- čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,
- datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,
- seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte),
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti,
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za

neupoštevanje.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

- osebno ime in naziv fizične osebe ali firma in naslov pravne osebe,
- znesek plačila, ki ga je oseba iz prejšnje alineje prejela za namen priprave zakona.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- mag. Ksenija Klampfer, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Breda Božnik, državna sekretarka,
- Tilen Božič, državni sekretar,
- mag. Maruša Gortnar, vodja Sektorja za enake možnosti.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02, 61/07 – ZUNEO-A in 33/16 – ZvarD) se 14. člen spremeni tako, da se glasi:

»14. člen

(načelo uravnotežene zastopanosti spolov na ravni vlade in ministrstev)

(1) Vlada upošteva načelo uravnotežene zastopanosti spolov, to je najmanj 40 % zastopanost enega spola, pri sestavi posvetovalnih in usklajevalnih organov, drugih delovnih teles ter delegacij, ki jih ustanovi po zakonu o Vladi Republike Slovenije in po svojem poslovniku, kakor tudi pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava.

(2) Obveznost iz prvega odstavka zavezuje tudi ministrice in ministre pri sestavi strokovnih svetov, ki jih ustanovijo po zakonu o državni upravi.

(3) Ne glede na prejšnja odstavka, načela uravnotežene zastopanosti spolov ni mogoče upoštevati:

- pri imenovanju ali predlaganju edine predstavnice oziroma predstavnika,
- pri imenovanju ali predlaganju treh predstavnic oziroma predstavnikov, pri čemer mora biti med imenovanimi ali predlaganimi predstavnicami oziroma predstavniki najmanj en predstavnik oziroma predstavnica vsakega od spolov, razen če to ni mogoče zaradi izjem iz tretje do šeste alineje tega člena,
- če je članstvo določeno po funkciji,
- če v času priprave predloga ni na izbiro osebe določenega spola, ki pozna področje dela in bi ustrezno zastopala interese predlagatelja, in ki izpolnjuje druge pogoje, določene v aktu o ustanovitvi delovnega telesa vlade in ministrstva oziroma osebe javnega prava oziroma v predpisu,
- če predlagatelj v času priprave predloga ne dobi privolitve ustreznih kandidatk oziroma kandidatov, ali
- če je v času priprave predloga podan drug utemeljen objektivni razlog, zaradi katerega predloga ni mogoče sestaviti v skladu z načelom uravnotežene zastopanosti žensk in moških.«.

2. člen

Za 30. členom se doda nov 30.a, ki se glasi:

»30.a člen

(načelo uravnotežene zastopanosti spolov na ravni samoupravne lokalne skupnosti)

(1) Pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov samoupravne lokalne skupnosti v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava upošteva načelo uravnotežene zastopanosti spolov, to je najmanj 40 % zastopanost enega spola.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek, načela uravnotežene zastopanosti spolov ni mogoče upoštevati:

- pri imenovanju ali predlaganju edine predstavnice oziroma predstavnika,
- pri imenovanju ali predlaganju treh predstavnic oziroma predstavnikov, pri čemer mora biti med imenovanimi ali predlaganimi predstavnicami oziroma predstavniki najmanj en predstavnik oziroma predstavnica vsakega od spolov, razen če to ni mogoče zaradi izjem iz tretje do šeste alineje tega člena,
- če je članstvo določeno po funkciji,
- če v času priprave predloga ni na izbiro osebe določenega spola, ki pozna področje dela in bi ustrezno zastopala interese predlagatelja, in ki izpolnjuje druge pogoje, določene v aktu o ustanovitvi osebe javnega prava oziroma v predpisu,
- če predlagatelj v času priprave predloga ne dobi privolitve ustreznih kandidatk oziroma kandidatov, ali
- če je v času priprave predloga podan drug utemeljen objektivni razlog, zaradi katerega predloga ni mogoče sestaviti v skladu z načelom uravnotežene zastopanosti žensk in moških.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

3. člen

(začetek veljavnosti)

Določbe tega zakona se ne uporabljajo za postopke imenovanja ali predlaganja predstavnic in predstavnikov samoupravne lokalne skupnosti v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava, ki so se pričeli pred uveljavitvijo zakona in se do uveljavitve zakona še niso zaključili.

4. člen

(prenehanje veljavnosti drugih predpisov)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Uredba o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov (Uradni list RS, št. 103/04).

5. člen

(sprememba pristojnosti)

V Zakonu o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02, 61/07 – ZUNEO-A in 33/16 – ZvarD) se besedilo "Urad za enake možnosti" v vseh sklonih nadomesti z besedilom "ministrstvo, pristojno za enake možnosti" v ustreznem sklonu.

6. člen

(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S tem členom se spreminja prvi odstavek 14. člena tako, da je načelo uravnotežene zastopanosti spolov jasno opredeljeno v samem členu, in sicer to pomeni najmanj 40 % zastopanost vsakega spola. Ker je uravnotežena zastopanost spolov pomembna predvsem na mestih odločanja, se v prvem odstavku izrecno navaja, da je načelo uravnotežene zastopanosti spolov potrebno upoštevati pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava. V členu se doda nov tretji odstavek, ki opredeljuje izjeme od načela uravnotežene zastopanosti spolov. V praksi zaradi različnih objektivnih razlogov ni mogoče vedno zagotoviti načela uravnotežene zastopanosti spolov, zato člen jasno in natančno opredeljuje izjeme. Veljavni zakon izjem ne opredeljuje, temveč to prepušča podzakonskemu predpisu - Uredbi o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov. Zaradi večje jasnosti in preglednosti ter učinkovitejšega izvajanja v praksi, je smiselno, da so izjeme opredeljene že v samem zakonu.

K 2. členu

S tem členom se doda nov 30.a člen, s katerim se k spoštovanju načela uravnotežene zastopanosti spolov zavezuje tudi samoupravne lokalne skupnosti pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov samoupravne lokalne skupnosti v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava ter določa izjeme od tega načela. Samoupravne lokalne skupnosti so tako kot vlada predlagateljice oziroma imenujejo predstavnice in predstavnike v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava, zato je smiselno, da tudi za njih velja načelo uravnotežene zastopanosti spolov pri imenovanju in predlaganju predstavnikov in predstavnic v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava. V praksi zaradi različnih objektivnih razlogov ni mogoče vedno zagotoviti načela uravnotežene zastopanosti spolov, zato člen jasno in natančno opredeljuje izjeme.

K 3. členu

S tem členom se določa, da se določbe tega zakona ne uporabljajo za postopke imenovanja ali predlaganja predstavnic in predstavnikov samoupravne lokalne skupnosti v organe upravljanja in nadzora oseb javnega prava, ki so se pričeli pred uveljavitvijo zakona in se do uveljavitve zakona še niso zaključili.

K 4. členu

Ker se imenovanje in predlaganje predstavnikov in predstavnic, tako za vladno kot lokalno raven, ureja na zakonski ravni in se izjeme od načela uravnotežene zastopanosti spolov iz Uredbe o kriterijih za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov prenašajo na zakonsko raven, je smiselno, da uredba preneha veljati. Prav tako se je v praksi izkazalo, da je bilo izvajanje v uredbi opredeljenih postopkov in načinov imenovanj in predlaganj predstavnikov in predstavnic vlade ter njihovih namestnikov in namestnic v vladnih telesih, strokovnih svetih in v osebah javnega prava preveč natančno opredeljeno, kar je bilo neučinkovito, zahtevno in dolgotrajno. Zaradi raznolikosti organov in specifičnosti imenovanj je ustreznejše, da se posameznih načinov imenovanj ne predpisuje podrobno, temveč je to prepuščeno predlagateljem.

K 5. členu

Zaradi ukinitve Urada za enake možnosti in prenosa delovnega področja na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je potrebno povesod, kjer je v zakonu navedeno besedilo »Urad za enake možnosti«, to nadomestiti z besedilom "ministrstvo, pristojno za enake možnosti".

K 6. členu

Končna določba, s katero je določen vacatio legis.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

14. člen (delovna telesa vlade in ministrstev)

(1) Vlada upošteva načelo uravnotežene zastopanosti spolov pri sestavi posvetovalnih in usklajevalnih organov, drugih delovnih teles ter delegacij, ki jih ustanovi po zakonu o Vladi Republike Slovenije in po svojem poslovniku, kakor tudi pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v javnih podjetjih ter v drugih osebah javnega prava, razen če to iz objektivnih razlogov ni mogoče.

(2) Obveznost iz prvega odstavka zavezuje tudi ministrice in ministre pri sestavi strokovnih svetov, ki jih ustanovijo po zakonu o državni upravi.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

– MSP-test

